

بررسی ارتباط تیپ شخصیت A و B و عملکرد تحصیلی در دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز

احمد فخری: عضو هیأت علمی، دانشکده‌ی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز، اهواز، ایران.
محمدرضا حق‌دوست*: کارشناس ارشد، گروه روانشناسی، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز، اهواز، ایران.
بتول مرعشی: پزشک عمومی، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز، اهواز، ایران.

چکیده: هدف اصلی مطالعه‌ی حاضر بررسی ارتباط تیپ شخصیت A و B و عملکرد تحصیلی در دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز بوده است، در این مطالعه پرسشنامه تیپ شخصیت توسط کارورزان (۴۵ دانشجوی دختر و ۲۳ دانشجوی پسر) تکمیل شد و معدل کل دوره‌ی پزشکی تا قبل از دوره‌ی کارورزی به عنوان عملکرد تحصیلی در نظر گرفته شد. داده‌ها توسط نرم‌افزار SPSS آنالیز شد و نشان داد: بین تیپ شخصیت و عملکرد تحصیلی ارتباط معناداری وجود ندارد. همچنین بین تیپ شخصیت و جنسیت ارتباط معنادار مشاهده نشد. فراوانی تیپ شخصیت A در دانشجویان پزشکی بیشتر از تیپ شخصیت B است.

واژگان کلیدی: تیپ شخصیت A و B، عملکرد تحصیلی.

*نویسنده‌ی مسؤؤل: کارشناس ارشد، گروه روانشناسی، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز، اهواز، ایران.

(Email: M.haghdoust@yahoo.com)

مقدمه

روان‌شناسی علم تحقیق در رفتار موجودات زنده، به ویژه انسان است. شخصیت بیانگر آن دسته از ویژگی‌های فرد یا افرادی است که الگوهای ثابت رفتاری آن‌ها را نشان می‌دهد. (کریمی، ۱۳۸۳) یکی از مشهورترین الگوی شخصیتی رفتاری که از سال ۱۹۵۹ تاکنون در متون روان‌شناسی و روان‌پزشکی مطرح شد و مورد توجه قرار گرفته تیپ شخصیت A یا الف می‌باشد. که دارای ویژگی‌های از قبیل: تکلم سریع، رقابت‌جویی، بی‌حوصلگی، سخت‌کوشی، پرخاشگری، خشونت هستند، حدوداً هفت برابر بیشتر از افراد فاقد چنین ویژگی‌هایی مبتلا به بیماریهای عروق کرونر قلب هستند (روزنهان و همکاران، ۱۳۸۲). اما خصوصیات تیپ شخصیتی B یا با سلوک آرام، چهره‌شان متین، داشتن اعصاب آرام، باتوجه، دست دادن مؤدبانه، گام برداشتن متعادل یا آهسته و صدای بم و ملایم است، پاسخ‌های تیپ B اغلب طولانی و از هم گسسته است.

با توجه به اهمیت رشته‌ی پزشکی و شخصیت افراد در این رشته بر آن شدیم تا در این زمینه پژوهشی با سؤالات زیر انجام دهیم:

۱- آیا بین تیپ شخصیت A و B و عملکرد تحصیلی ارتباط معنادار وجود دارد؟

۲- فراوانی تیپ شخصیت A و B در دانشجویان چگونه است؟

۳- آیا بین تیپ شخصیت A و B و جنسیت ارتباط معناداری وجود دارد؟

مواد و روش‌ها

در این پژوهش که یک مطالعه‌ی اپیدمیولوژیک تحلیلی می‌باشد، روش نمونه‌گیری به صورت سرشماری بوده است. جمعیت مورد مطالعه تمامی دانشجویان مقطع کاروزی دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز در تابستان سال ۱۳۹۱ می‌باشد که ۴۵ نفر از آنان مؤنث و ۲۳ نفر مذکر بوده‌اند. روش جمع‌آوری اطلاعات توسط پرسشنامه‌ی تیپ شخصیتی A یا B بوده است که شامل ۲۵ سؤال با گزینه‌های بلی و خیر بوده و معدل کل دوره‌ی پزشکی تا قبل از دوره‌ی کاروزی به عنوان عملکرد تحصیلی در نظر گرفته شده است. پرسشنامه‌ی تیپ شخصیت A یا B توسط کاروزان تکمیل شد و از آنان خواسته می‌شد تا معدل کل دوره‌ی پزشکی تا قبل از شروع دوره‌ی کاروزی و جنسیت را نیز بالای پرسشنامه درج کنند.

روش جمع‌آوری اطلاعات توسط پرسشنامه‌ی تیپ شخصیتی A یا B بوده است که شامل ۲۵ سؤال با گزینه‌های بلی و خیر است. در بالای پرسشنامه گزینه جنس و سن و معدل دوره‌ی پزشکی تا قبل از دوره کاروزی اضافه شده بود. در این پرسشنامه به گزینه‌ی بلی ۱ نمره و به گزینه‌ی خیر، نمره‌ی صفر داده شده است. در درجه‌بندی پرسشنامه، نمره‌ی ۱۳ به عنوان نمره‌ی متوسط در نظر گرفته شده که نمره‌ی بیشتر از متوسط، تمایل به تیپ A داشته و نمره‌ی کمتر از متوسط تمایل به تیپ B و نمره‌ی کمتر از ۵ تمایل شدید به تیپ B و نمره‌ی بیشتر از ۲۰ تمایل شدید به تیپ A دارد. اعتبار این آزمون در اکثر بررسی‌ها بالاتر از ۷۰ درصد و ۸۰ درصد بوده است (گنجی، ۱۳۸۱). در این مطالعه، معدل کل دوره‌ی پزشکی تا قبل از دوره‌ی کاروزی به عنوان عملکرد تحصیلی در نظر گرفته شده است.

یافته‌ها

برای بررسی ارتباط بین متغیرهای این پژوهش از ضریب همبستگی پیرسون و آزمون t استفاده شد. آنالیز داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS انجام شد.

جدول ۱- رابطه‌ی تیپ شخصیت و عملکرد تحصیلی

متغیرهای همبستگی	ضریب همبستگی	سطح معناداری	تعداد نمونه
تیپ شخصیت و عملکرد تحصیلی	۰/۲۰	۰/۱	۶۸

با توجه به جدول فوق ضریب هم بستگی بین تیپ شخصیت و عملکرد تحصیلی دانشجویان پزشکی برابر ۰/۲۰ می‌باشد، که با توجه به سطح معناداری ۰/۱ ارتباط از لحاظ آماری معنادار نمی‌باشد. بنابراین فرضیه مربوط به ارتباط معناداری میان تیپ شخصیت و عملکرد تحصیلی رد می‌شود.

جدول ۲- مقایسه‌ی متغیر تیپ شخصیت و عملکرد تحصیلی دانشجویان

متغیرهای مورد مقایسه	t	درجه آزادی	سطح معنی داری
تیپ شخصیتی	۰/۰۵	۶۶	۰/۹
عملکرد تحصیلی	۰/۴۷	۶۶	۰/۶۴

طبق جدول فوق با توجه به سطح معناداری ۰/۹ و $p < ۰/۰۵$ ارتباط بین تیپ شخصیت و جنسیت از لحاظ آماری معنادار نمی‌باشد. هم‌چنین با توجه به سطح معناداری ۰/۶۴ و $p < ۰/۰۵$ ارتباط معناداری بین جنس و عملکرد تحصیلی نمی‌باشد. بنابراین فرضیه‌ی مربوط به ارتباط معنادار میان تیپ شخصیت و جنس رد می‌شود.

جدول ۳_ فراوانی تیپ شخصیت A و B در دانشجویان پزشکی

نمره تیپ شخصیت	نمره شخصیت کمتر از ۵	نمره شخصیت ۵-۱۳	نمره شخصیت ۱۳-۲۰	نمره شخصیت بیشتر از ۲۰
دانشجویان پسر	۰٪	۲۶/۱٪	۶۹/۲٪	۴/۷٪
دانشجویان دختر	۰٪	۳۱٪	۶۲٪	۷٪

جدول فوق نشان می‌دهد که فراوانی تیپ A در دانشجویان پزشکی از تیپ شخصیتی B بیشتر است.

بحث و نتیجه‌گیری

اول این پژوهش ارتباط تیپ شخصیت و عملکرد تحصیلی بوده است که با توجه به ضریب همبستگی ۰/۲۰ و سطح معناداری ۰/۱ ارتباط از لحاظ آماری معنادار نبوده و فرضیه رد شده است. در مطالعات مختلف نیز نتایج متفاوتی مبنی بر رابطه تیپ شخصیت با عملکرد تحصیلی و موفقیت ارائه شده است. در پژوهشی که بر روی دانشجویان پزشکی زاهدان نیز انجام شده است، نشان داده شد که تیپ شخصیتی آزمودنی‌ها (با توجه به در نظر گرفتن میزان ارتباط و تجربه رویدادهای استرس‌زای زندگی) با میانگین معدل ۴ سال آخر آن‌ها (به عنوان شاخص موفقیت تحصیلی) تفاوت معناداری وجود ندارد (ملکوتی و همکاران، ۱۳۷۴). در مطالعه‌ی دیگر که ارتباط ۴ تیپ شخصیتی A, B, C, D با عملکرد تحصیلی را بررسی کرده، نشان داده است که کسانی که عملکرد تحصیلی بهتری داشتند، نسبت به گروه دیگر Affectothymic بودند و همچنین باهوش‌تر، با ثبات‌تر و آرام‌تر بودند. (هایگت و همکاران، ۲۰۱۲)

فرضیه‌ی دوم این مطالعه که ارتباط تیپ شخصیت با جنس را بررسی می‌کرد نیز رد شد. (با توجه به سطح معناداری ۰/۹ و $p < ۰/۰۵$) عدم تفاوت تیپ‌های شخصیتی در دو جنس در دانشجویان پزشکی را می‌توان اینگونه توجیه کرد که با توجه به اینکه در بین دانشجویان، زنان نیز همانند مردان امکان پیشرفت دارند و به طور مستقل در جامعه فعالیت دارند، تیپ شخصیتی در دانشجویان دختر و پسر تفاوت معناداری نداشته باشد. سؤال سوم پژوهش فراوانی تیپ‌های شخصیتی در دانشجویان پزشکی بود که نشان می‌دهد فراوانی تیپ شخصیتی A در دانشجویان پزشکی بیشتر از تیپ B است.

در مطالعه‌ای که با استفاده از معیارهای TCI به بررسی تیپ‌های شخصیتی در دانشجویان رشته‌های مختلف پرداخته است، نشان داده که شخصیت Cooperative به‌طور معناداری نسبت به دانشجویان سایر رشته‌ها بیشتر است (لیونس و همکاران، ۲۰۰۲). در مطالعه‌ی دیگری که به دنبال بررسی علل افزایش خشونت در بین دانشجویان در رومانی انجام شده، نشان داده شد که تیپ شخصیت A و C در بین دانشجویان و به ویژه دانشجویان پزشکی فراوانی بیشتری نسبت به جمعیت عمومی دارد (لالا و همکاران، ۲۰۱۰).

References

- Karimi, Y, 2003, *Personality psychology, Nashr Virayesh Published*, NO.9, Pp. 141-145.
- Rozenhan, D, Seligman, R.L, Martin, E.P 2003, *Mental disorder, Translation by: seyed Yahya Moamadi*, NO. 4, Pp. 469.
- Ganji, H, 2002, *Personality Evaluating, Questionnaire, Savahan Published*, NO.2, Pp 181.
- Malakoti, K, Norozi, F, Tadaion, Sh, 1993, *Relationship between Personality Type A & B with Educational Success, Medical Journal*, 2-2.
- Haight SJ, Chibnall JT, Schindler DL, et al 2012, *Associations of student personality and health/wellness characteristics with their medical school performance across the curriculum, Acad med*, Apr; Vol.87, NO.4, Pp.476-485.
- Lievens, F, Coetsier, P, De Fruyt, F, et al 2002, *Medical students' personality characteristics and academic performance: a five-factor model perspective, Medical Education*, NO.36, Pp.1050-1056.
- Lală ,A, Bobîrnac,G, Tîpa, R 2010, *Stress levels, Alexithymia, Type A and Type C personality patterns in undergraduate students, J Med Life*, May 15, Vol.3, NO.2, Pp. 200-205.

The Relation between A and B Personality Types with Educational Performance in Medical Students of Ahvaz Jundishapur Medical Sciences University

Ahmad Fakhri¹

Mohammadreza Haghdoost^{2,*}

Batol Maraashi³

¹: Faculty member, Medical school, Ahvaz Jundishapur of Medical Sciences University, Ahvaz, Iran.

²: MSc, Psychology department, Ahvaz Jundishapur of Medical Sciences University, Ahvaz, Iran.

³: General physician, Ahvaz Jundishapur of Medical Sciences University, Ahvaz, Iran.

Abstract: This study was conducted to investigate the relationship between two types of A and B personality with academic achievement of medical students in Jundishapour university and the primary aim was also to evaluate the variance in academic achievement in these two personality types, namely A and B. 68 medical students (45 female and 23 male) at internship level from Ahvaz University of Medical Sciences were dissociated on the basis of type A and B by type A behavior questionnaire. Academic achievement was evaluated by means of recent five years averages. Moreover, data analysis was done by SPSS soft ware indicated that it was no significant differences in academic achievement in two personality types A and B. Furthermore, there were no significant difference in personality type and gender and also personality type of A was more common than type B in present study population.

Keywords: personality types A and B, academic achievement.

***Corresponding author:** MSc, Psychology department, Ahvaz Jundishapur of Medical Sciences University, Ahvaz, Iran.

Email: M.haghdoust@yahoo.com